

BEKERESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Piața M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 " . . . 80 "
1/4 " . . . 40 "
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10.
Slovensko . . . Ck 60.
Austria . . . S. 15.
Jugoslávia . . . D. 100.

ZSIDÓ HETILAP

A romániai antiszemitizmus a XIX. században.

Legutóbbi számunkban az első Bratianu 1868-ban történt lemondásáig jutottunk el ismertetésünkben. Utána a konzervatív párt egy időre visszaszorította a tömegindulatok kitörését, de a zsidók törvényes üldözésével nem hagytak fel. 1871-ben és 1872-ben Catargiu miniszterelnöksége alatt újabb utcai tüntetésekre került a sor. Ismailban, Kagulban, Bacauban és számos más városban pogromok voltak. Ismailban (mely később Bessarabiához került és most ismét Romániához tartozik) a tömeg felizgatására azt a hírt terjesztették, hogy a zsidók megszentelték egy keresztény templomot. (Mindentudjuk a kutmérgezők, hogy ezzel lehet a tömeg indulatát legjobban fokozni. Így legutóbb az Omár-mecsettel is ezt tették Palesztinában, ahol azzal heccelték a fellahokat, hogy a mosét felrobbantották a zsidók. Természetesen eszük ágában sem volt). Ismailban oly rettenő pogrom tört ki, mely borzalmaival vetekszik az orosz híres pogromokkal. Asszonyokkal erőszakoskodtak és a fabolt holmikat nyíltan árusították az utcákon. Az összes zsidóellenes támadásoknál a rendőrség semmit sem tett annak megakadályozására és a kiküldött katonai alakulatok, „elég telennek”-nek bizonyultak. A párisi Alliance ismét közbelép, Brüsszelben az Alliance vezetői, Crémieux elnökletével összegyűlt és elhatározta, hogy az európai diplomácia intervencióját veszik igénybe. Eredmény számos jegyzék volt, melyet az akkreditált nagykövetek, illetőleg konzulok nyújtottak át a kormánynak. Az Egyesült Államok arra szorították a török szultánt, hogy szuverén jogaival éljen, és ezzel a zsidó polgárok sértetlenségét biztosítsa. Ez hatott. Az 1877-ban kitört orosz-török háborúig nem is volt többé pogrom.

Ebben a háborúban, tekintettel Romániának az oroszokkal kötött szövetségére, sikerült teljes függetlenségét kivívnia. Előrelátható volt, hogy most már szabadabban fog eljárni az ország a zsidók ellen, hiszen nem kellett számolnia a török szuverenitás árnyékhatalmával sem. Az Alliance elhatározta, hogy megelőzi a veszélyt. Ezért az 1878-iki berlini kongresszusra elküldött egy deputációt (Netter, Veneziani, Kahn), mely azután emlékiratot nyújtott át a nagyhatalmak ottlévő képviselőinek. „Romániában a nagyszámú zsidóság helyzete kétségbeesítő. Tíz esztendeje hajmeresztő üldözéseknek vannak kitéve. Majd minden évben tele van Európa a zsidók ellen elkövetett rablások, gyilkosságok, tömeges kiutasítások hírével, melynek áldozatai mind zsidók. Ezekhez a borzalmakhoz hozzájárulnak azok a törvények, melyek a zsidókat az állami és egyéb hivatalokból kizárják. Elzárják előlük a polgári foglalkozások legtöbbjét, még a kereskedelem és ipar számos ágából is kivannak rekesztve. A deputáció kérte a berlini kongresszust, hogy vegyenek fel a békepontok közé egy olyat, mely a zsidó polgárok egyenjogúsítását tartalmazza. A berlini kongresszus, melyen a legtöbb nagyhatalom kabinetje részt vett Beaconsfield, Bismarck, Waddington vezetésével, kik a legnagyobb jóakarattal karolták fel a zsidóság ügyét. Waddington francia külügyminiszter, azt ajánlotta a kongresszusnak, hogy csak azzal a feltétellel ismerjék el Románia függetlenségét, ha megadja összes alattvalóinak, vallásra való különbség nélkül, a polgári egyenjogúsítást. Bismarck, valamint az osztrák és olasz követek hozzájárultak ehhez a javaslatához. Beaconsfield, kijelentette az angol kormány nevében, hogy nem is gondol a román állam függetlenségének elismeréséig addig, míg összes polgárainak egyenjogúsítására nem kötelezi magát. Még az orosz kiküldött is, Gortschakov kancellár, ki a visszakapott Bessarabiában ezeket a jogokat nem ígérte meg kormánya nevében, még ő is csatlakozott az angol kiküldött álláspontjához. Így lett azután elfogadva a híres 44-ik paragrafus a berlini békeben, mely így szólt:

„Vallási különbözőség egyetlen romániai polgárt

sem akadályozhat meg, polgári jogainak gyakorlásában.”

A romániai vezető körök megijedtek, hogy függetlenségükkel egyidejűleg az általuk annyira gyűlölt zsidó egyenjogúsításra is kötelezniök kellett magukat. A román diplomaták az összes európai udvaroknál lépéseket tettek, hogy ne kényszerítsék őket arra, hogy azt a negyedmilliónyi zsidóságot, melyet eddig a törvény, mint „idegenek”-et kezeltek, (kiknek ősei mind Romániában születtek) egyszerre mint egyenrangú polgárok „naturaliztassanak”.

A hatalmak beleegyeztek abba, hogy csoportonként történjék ez a naturalizálás, viszont a román parlament csak az egyénekenkénti elbírálás szerinti honosításba egyezett bele. A hatalmak nyomására végül a parlament olyan 800 zsidó naturalizálásába ment bele, kik a legutóbbi 1879-es törökök elleni háborúban résztvettek. És ezután megálltak. A további jogkiterjesztés végrehajtására parlamenti bizottságot küldtek ki, mely azonban a következő években alig néhány zsidót naturalizált. Ezzel természetesen azt bizonyították, hogy a berlini kongresszus határozatait semmibe sem veszik. Anglia és Franciaország megunták Romániát folyton figyelemzetni vállalt kötelezettségeinek teljesítésére. Németország pedig saját maga betegedett meg, ezekben az években az antiszemitizmus kórjában. Oroszország pedig legkevésbé volt alkalmas, hogy Romániát erre figyelmeztesse, hiszen őnála is jogtalanok voltak a zsidók. Így nem tartották be az ország bojár urai azokat a vállalt kötelezettségeket, melyeket magukra nézve kötelezőnek ismertek el — de be nem tartották. A negyedmilliónyi zsidóság továbbra is a jogtalan és hontalanság keserű igájában nyögött és egész Európa előtt ígért szavukat nem tartották be. Egy goromba és tarthatatlan fik-

ció eredménye volt ez a jogtalanlás, hogy a zsidók idegenek egy olyan országban, hol őseik éltek, gyermekeik a hadseregben szolgáltak, eleget tettek mindenben állampolgári kötelességeiknek — de egyenrangú polgárai nem lehettek hazájuknak.

Románia volt az egyedüli ország a világon — Oroszország kivételével — mely a francia forradalom nagy vívmányát, az egyenlőséget nem ismerte el a kor uralkodó eszméjének és polgárainak százszázrezt zárta ki a polgári jogokból.

Ez nagyjából a helyzet, melyben romániai zsidók a XIX. század végéig Romániában éltek.

Éltek? Nem éltek, csak vegetáltak, húzták az igát, hogy úgy a hogy, élhessenek és levelező csatornái legyenek, mindazon jogtalanlásnak és igazságtalanságnak, melyet a bojárok a román parasztsággal elkövettek. Míg ők párisi palotáikban dőzsöltek és itthon a parasztság milliói izzadságot nehéz munkával keresték ki a szükséges pénzt korlátlan hatalommal rendelkező uraiknak, addig minden népi elkeseredést a zsidókon vezettek le. Ha a paraszt az éhségtől felfordult, akkor ott volt a szegény szerencsétlen zsidó, kire ráuszították a tömeg dühét. Az iskolázatlan és primitív nép nem disztinált. Ha a bojár azt mondta: Üsd a zsidót! örült, hogy van kit ütni és kitől pénzt és vagyont elvenni.

Ezt a szenvedélyes antiszemitizmust nemzedékről-nemzedékre örökölték és most már a harmadik, vagy negyedik generáció az, melynek lelkét megfertőzi az a szellem, mely Nyugateurópában a középkorban divott és amelytől legfőbb ideje volna megszabadulni a mai Romániának.

Könny és szenvedés jelzi a zsidóság újat mindenfelé. A román zsidóság multszázadbeli szenvedése véres lapja a zsidóság történelmének. (L.)

Vészkiáltás az orosz pokolból.

Alant közöljük egy Oroszországból kerülő uton érkezett levél másolatának egyes részletét. A levél az oroszországi vallásos zsidóság tiltott szervezetének megbízásából lett megírva és azt a maga fájdalmas egyszerűségében hűen adjuk. (Szerk.)

Szeretett és hű Zsidó Testvéreink! Nagyon jól tudjuk, hogy mi zsidók általában szeretni tudunk és a szenvedőkkel részvétellel, jeszurimmal tudunk lenni. Annál is inkább csodálkozásba ejt bennünket az irántunk való hallgatásotok, mivel azt a látszatot kelti, hogy rólunk egyáltalában semmiféle híreket nem kaptok. Bocssátok meg nekem, hogy én ki városról-városra járva szereztem eme rettenetes tapasztalatokat, rejtett uton vagyok kénytelen ezt nektek és hozzátok írni. Jaj, jaj, jaj nekünk. Szeretett testvéreink! Agyonkinoztok bennünket, kiknek csak az a vétke, hogy Istenben bizunk. Halállal sujtanak bennünket és gyermekeinket. De nem! A halál sokkal könnyebb lenne, mint az oroszországi vallásos zsidóság szenvedése. Nekünk zsidóknak hallgatni kell, nem szabad semmit sem tennünk. A zsidó munkás mindaddig míg a szombatot meg nem szegi, egy falatnyi kenyert sem kap, de ugyanakkor alá kell, hogy írjon egy kötelezvényt, melyben kötelezi magát, hogy egyszer s mindenkorra lemond az isteni hírről. Az imaházak látogatása meg van a zsidó munkásnak tiltva, ugyszintén a rabbihoz sem szabad, hogy járjon. A templomokat elkobozzák. Azon imaházakra, melyek megmaradtak, olyan adókat vetnek ki, hogy képtelenség azokat még fenntartani. Az összes városokban hiányzik a mikvel; koserhushoz nem lehet hozzájutni, mert a sakterek úgy meg vannak félemlítve, hogy nem mernek vágni semminemű biztatásra sem. A szarvasmarhák levágása tilos, sőt egyes városokban az aprómarha levágásáért is a legsúlyosabban büntetik a saktereket és ha netalán rajta kapnák valamely más szót a vágatáson, úgy rögtön a börtönbe vetik és lakását, vagyonával együtt elkobozzák. A rabbi, minthogy a reájuk kirótt adókat nem bírják, lemondanak hivatásukról, mert ha nem, akkor einyulhatnának éhen.

A Cseka emberei lábaikkal tipornak bennünket és rabbijaink, kik félnek, nem merészkednek nektek írni. Körül vagyunk véve vérebekek! De én, ki az életemet kockáztatom, — mert ha megtudják minden további nélkül agyonlőnek, — mégis megírom, mivel biztosan tudom, hogy ti még segíteni tudtok. Jom-Kipurkor az összes imaházakban megzavarták az istentiszteletet és valóságos közjáport zudították a templomban levőkre. Kenyeret csak azok kapnak, kik mindentől lemondanak és enni pedig kell . . . De jaj annak ki ellenszegülni mer, a legnagyobb és páratlan kínzásokban részesítik, sőt a szó-szoros értelmében halálra kinozzák. Nem beszélve azokról, kiknek üzletük volt, hogy ezeket megfosztották mindenüktől. Súlyosan megbüntették mindazokat, kik ma mindentől megfosztva ballagnak az utcákon. Egyszóval még ők a hibások. Senkinek sincs igazsága. „Te kereskedő vagy, hol van az üzleted? hol a portékád?” kérdik tőle. Még végignézni is rettenetes. Napról-napra újabb és újabb megbrobalítások, újabb és újabb gezére. Gyermekeinktől is megfosztanak és azokat kiiktatják a zsidó hitből. A cheder látogatása tilos. Szétrombolják azokat, hogy találjanak valami gyanusát és jaj annak a melámednak, kit a tanításon rajta kapnak. A legnagyobb brutalitás közepette vetik a börtön mélységébe azokat. Azok a rabbi pedig, kik még a hivatásuk magaslatán állanak, elnyulnak az éhségről . . .

Nemde megértitek azt, ami nálunk történik! Ne hallgassátok el a mi jalkiáltásunkat! Irjatok Amerikába. Ne szünjete meg a mi fájdalmunkat kiáltani! Ébredjete fel indolenciátokból! Jusson el a mi szörnyüségés helyzetünknek a híre a Világ minden táján lakó zsidóságához! Ne hagyjatok bennünket vad barbároknak martalékul! Miért hagyotok bennünket sorsunkra! Miért nem segítetek rajtunk? holott az jogotokban áll, hogy szót emeljete a mi kinoztatásunk ellen!

Nekünk jaj, ha panaszt merünk emelni az elnyomatásunk ellen, hiszen éjnek idején betörnehozzánk elhurcolnak bennünket és leírni sem leket azt a sorsot, mely reánk vár. Mindentől megfoszhatnak bennünket! Gyermekeinket elszedik tőlünk és

felcserélik őket a gyárakban. A mi vérünket cserélik fel a gépeknél. Ők rendelkeznek gyermekeinkkel és nekünk semmi jogunk sincs, csak hallgatnunk kell. Ne hallgassatok! Meintsétek meg zsidóinkat az állandó rettegéstől és nélkülözéstől!

De ha rajtunk nem akartok segíteni, akkor meintsétek meg a zsidó vallást! Apró gyermekeinket arra oktadják, hogy balgaság a vallás és a jelszavuk: Nincs Isten! erre és más ilyen embertelenségre tanítják őket. Hallgassátok meg végre a mi halálhörgésünket!

Amerikából küldenek ki delegátusokat hozzánk, hogy meggyőződjenek a rettenetes helyzetünkről, de a Cseka vezetési kalauzsolják őket, hogy a város minden nevezeteseit megmutatják nekik. Felhívják figyelmüket Moszkvára és annak minden szépségére. Údváriasan traktálják őket mindennel. Elvezetik őket a színházakba, operákba stb.

A világ zsidósága a szombatért.

Február 16-án Berlin egyik legnagyobb termében a „Bachsal“-ban 2000 főnyi közönség jelenlétében nagy demonstráció volt a szombat jelentősége s megtartása megkönnyítésének érdekében. Az elnöklő dr. Grünberg után dr. Freimann rabbi a sáboszt „az élet álló harcában való fegyverszünet“-nek mondta. Elmondotta, hogy milyen veszély fenyegeti a szombat tartását. Egyrészt a tipikus zsidó foglalkozások, amelyeknek keretén belül a zsidó kispolgár megtudta tartani a szombatot, egyre nagyobb gazdasági koncentrációk kezébe kerül s a kispolgár elveszíti önállóságát. Az, hogy egyes nagy zsidó cégek proforma nem zsidó társat vesznek maguknak, szombaton dolgoztatnak és a szombattartó munkásokat az uccára teszik ki — vallásosságából, szintén mérenyület a szombat ellen. A Népszövetség naptárreformja (nem tévesztendő össze a szovjetével), amely bizonyos üres napokat akar a naptárba beilleszteni és így a sábosz évenként más és más napra esik, végzetes lehet a zsidókra.

Dr. Carlebach főrabbi (Altona) párhuzamot von az állami kényszer szünnap és a sábosz között. Wagner Tauber asszony azt hangoztatja, hogy a leghatározottabban kell követelni a szombat respektálását a hatóságoknál.

Fritz Cohn az ifjúságnak produktív foglalkozásokra való áttérésére propagandát tart szükségesnek. Professzor Pick szól a szombatról tudományos megvilágításban. Rámutat arra, hogy a sábosz a zsidóság legsajátosabb eszméje. Megrendítő hatással írja le a szombat megünneplését a Nyugati Fal mellett. Dr. Schlesinger az akadémikusok és Leibowitz az alkalmazottak óhajait tolmácsolja, hogy a szervezés megkönnyítse számukra a szombat megtartását. Az utolsó szónok Goslar miniszteri taná-

Jöjjenek csak Amerikából olyanok, kik mindenre kíváncsiak. Nézzenek el a kisebb városokba s tekintsenek széjjel úgy mint, akit minden érdekel, a mi helyzetünk is; úgy meg fogják látni, hogy mi történik nálunk. Napról-napra mind rosszabb és kibírhatatlanabb a mi helyzetünk, a vallásos zsidóság helyzete.

Óh! Miért hallgattok? Miért nem mentitek meg és miért nem szabadítjátok végre már fel szenvedő és nélkülözö testvéreiteket a vandálok nem mindennapi kínzásaitól? Óh! Költözzék már végre egy kis öröm a mi agyongyötört sziveinkbe ama tudattól, hogy végre megmenekültünk az irtózatoss szenvedéseinktől, melyből már éppen elég részünk volt. Vérről írom eme soraimat és nem tentával...

Segítsetek rajtunk, mert csakis ti segíthettek!!

csos — jámbor zsidó életet él — azt fejtegeti, hogy meg kell győzni a proletáriátust, hogy a szombat fejezi ki legjobban azt a társadalmi igazságot: „a munka nem öncél, a cél az ember felemelkedése“. A sábosz élő tiltakozás a nagytőke kizsákmányoló, nem produktív, hanem társadalmi özszeütközéseket előidéző termelési módja ellen. A sábosz legjobb cáfolata ama antiszemita vádnak, mintha a zsidóságot profit-vágy s gazdasági törekvések jellemeznék.

A naggyűlésből kifolyólag nagy tiltakozást küldtek a Népszövetséghez, hogy minden oly naptárreformot, amely az állandó szünnapot veszélyeztetné, utasítson el.

Egész más oldalról jelent meg egy ugyanilyen értelmű tiltakozás a Népszövetséghez. R. Jesájó Fürst ortodox rabbi (Bécs), dr. Löwenstein rabbi (Zürich) dr. Herz angolországi főrabbi, valamint Lucien Wolf, az angol zsidóság egyik vezéralakja aláírásával felszólítás jelent meg az összes rabbikhoz intézve, hogy gyűjtsenek tömegeket aláírásokat a Népszövetség által tervezett naptárreform ellen. A Népszövetség naptár-reform tervezete ugyanis a következő: az év feloszlandó 13 huszonnyolc napos hónapra és minden hónap elseje hétfő napra esik. Mivel azonban 13-szor huszonnyolc csak 364, az év hossza pedig 365 nap, az év utolsó napja, amely tulajdonképpen hétfő lenn, u. n. „üres nap“ s csak az utána következő nap a hétfő. A tervezet szerint tehát a hét összes napjai évenként egy nappal eltolódnának, ami a sábosz tekintetében zavart idézne elő. Ezért tiltakozik a világ zsidósága a reform ellen.

Crémieux ötven éves halálozási évfordulója.

Nem szólunk jelenleg a ragyogókészségű ügyvédéről, se arról a kiváló polikusról, aki Lajos Fülöp polgárkirálysága alatt kétszer került bársonyszékbe, de beszéljünk Crémieuxról, a zsidóság bátor és lelkes védőjéről. Talmudikusan és világiasan egyformán művelt szefárd apa fia volt ő, aki 84 éves korában halt meg, ezelőtt 50 évvel. Neve — mint az Alliance Israelita megállapítója — is szerepel a zsidó történelemben. Montefiore mellett korának legnépszerűbb zsidója volt ez a nagy ember, akinek neve nemcsak nyugat-, de keleteurópai zsidó körökben is tisztelt, becsült, körülrajongott volt. — Az Alliance Israelite Universelle megalapításakor a következőket mondotta ez a nagy fia Izraelnek:

„Ha egykor el kell hagynom e földet, azzal a nyugodt tudattal fogok elbúcsuzni az élettől, hogy 50 éves pályafutásom alatt mindent megtegyek fiatalokri ábrándom: zsidó testvéreimnek, a többi állampolgárok való egyenjogúsításának elősegítése érdekében. S ameddig még az égi Atya élnem enged, ennek a célnak fogom továbbra is életemet szentelni“.

Élete végéig aktív részt vett az egyesület elnöki székében, mely úgy a zsidó, mint a nemzsidó körök előtt világszerte nagy népszerűségnek örvendett. Szinte példátlan az a hatalmas kulturális tevékenység, melyet ez az egyesület a zsidóság körében világszerte kifejt és amelyben örökké tovább él Crémieux hallhatatlan szelleme.

Nagy és feledhetetlen szolgálatokat tett zsidóságának Crémieux, többek között 1840-ben is, mi-

kor Montefiorevel együtt a a damaszkuszi vérvád megcáfolására Damaszkuszba utazott és ott illetékes körök előtt mindent elkövetett, hogy ragyogó szónoki készségével és szenvedélyes igazságérzetével igyekezett bebizonyítani az aljas vád alaptalanságát.

Korunkban a „két cherubnak“ nevezték az emberszeretnek és az igazságnak ezt a ragyogó két zsidó bajnokát, akiknek neve es működése örök példakép marad.

Számtalan esetet lehetne még felemlíteni, mely mind azt bizonyítja, hogy miképpen dolgozott Crémieux lelkes, mély érdeklődéssel mindig zsidósága érdekében. — Halálának 50 éves évfordulóján az egész világ zsidósága mély hálával emlékszik erre a nagy emberre.

10.000 lei 3 szóért.

A világhírű

BENZIT-SZAPPAN

kettős szennyoldó hatásánál fogva rövid idő alatt meghódította Európát. A Benzit, mely külföldi vegyész találmánya, minden szennyet, még zsírt, olajat is, fáradság nélkül kiold és amellet ártalmas anyagokat nem tartalmaz.

Keresünk 3 olyan szót, mely mint reklámfelirat, bármely hirdetéshez alkalmazható legyen. Ebben a Benzit-szappan egy szónak számít.

Beküldési határidő 1930 márc. 20

Benzit-Concern

Vezérképviselő

Oradea, Str. Filipescu 23.

Egyesült Rum és Likörgyár R.-T.

Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvassor) 7.

Mindenemü szesz italok legolcsóbb beszerzési forrás
Telefon 10-44

Fióküzlet:
Piața M. Viteazul
Nagyipiac-tér 11/a
Telefon: 10-48.

Befejeződött a nagyváradai Keren Hajeszod akció.

Dr. Otto Abeles elismerő nyilatkozata

Nagyváradon három héttel ezelőtt kezdődött meg a Keren Hajeszodra való gyűjtés, Dr. Otto Abeles wieni újságíró vezetésével. Az akció végrehajtásában résztvettek Dr. Ráchel Kolompus revali orvosnő és Dr. Szőnyi Géza központi főtitkár. Löbl Lajos titkár a Nagyvárad környékbeli előkészületi munkálatait végezte.

Szombat este a nagyváradai Keren Hajeszod bizottság bucsuértekezletet tartott a távozó delegáció tiszteletére, ahol Dr. Otto Abeles ismertette az elért eredményeket és a delegáció munkája alatt nyert impressziókat.

„Nagyváradról való távozásunk előtt kötelességemnek tartom, hogy kijelentsem azt, hogy Nagyvárad zsidósága a legnagyobb megértést tanúsítja Erecjiszrael felépítési munkája iránt, épp a legsúlyosabb gazdasági helyzet dacára, miről én saját magam is meggyőződtem, igyekezett Nagyvárad zsidósága áldozatot hozni, mert a jelen viszonyok mellett a Keren Hajeszodra adományozni, áldozatot jelent és ez a megértés tette lehetővé, hogy az abnormalis gazdasági viszonyok dacára elértük az elmúlt évi eredményt.“

Nehéz, de eredményteljes munkánkban támogattak bennünket Dr. Winkler Mórné, Katz Rudolfné, Gottfried Zsuzsa és Bárdos Klári. A férfibizottság tagjai közül: Nussbaum Sámuel, Katz Rudolf, Dr. Bárdos Imre, Gottfried Eduárd, Wasserstrom Sándor és Uran Géza. Külön elismerésemet kell kifejezzem a hölgybizottság két fáradhatatlan tagjának, Dr. Winkler Mórné és Katz Rudolfnénak, valamint Dr. Kohányi Rezső és Ráth Efráim uraknak, Blum Zsigmond főtitkárnak, aki a mindenre való figyelemmel és tapintatossággal, pontos és precíz adminisztratív munkája mellett még nyolcvan eredményes látogatást tett.

A Keren Hajeszod bizottság a legnagyobb meglepéssel vette tudomásul Dr. Otto Abeles jelentését és meleg óvációban részesítette a delegációt és munkatársait.

Dr. Abeles megemlékezett még arról, hogy a nagyváradai munkájuk alatt meglátogatták Élesd, Teglegd, Margitta, Szalonta és Érmihályfalva városokat. A vidék munkálatait Dr. Szőnyi Géza, Ráth Efráim és Leitner Zoltán támogatták.

Temetőgyalázások Németországban.

Berlinből jelentik: Németországban nagyon szomorú tünetei mutatkoznak a mindinkább növekedő vallási gyűlöletnek. Felelőtlen elemek behatolnak a zsidó temetőbe, meggyalázzák és beszenyenezik. Már hetvennyolcra emelkedett a temetőgyalázások száma és a jelenlegi atmoszférában nincs is kilátás arra, hogy ez a vandalizmus megszűnjön. Még abban az esetben is, ha mint például a hetvenhetedik temetőrombolásnál, nem is bizonyítható be, hogy a tettes a „párthoz“ tartozik, mégis a nemzeti szociálistákat okolják országszerte az eseményekért. A nemzeti szociálistákat, akik propaganda metódusaikkal olyan atmoszférát teremtettek, amelyben az ilyen minősíthetetlen aljasságok megfogamzódhatnak. Az utolsó temetőgyalázás tettesei nincsenek kiderítve. A hetvenhetedik temetőgyalázás Keletporoszország egyik kis városában, Preusisch Hollandban történt. A tettest egy tizenhét éves, Waltner Werner nevű munkakerülő személyében állította elő a rendőrség. Előállításakor tagadta, hogy valamilyen párthoz tartozna. Az utolsó temetőgyalázás Georgsmündben történt. Ez Nürnberg közelében fekvő kis város, melynek zsidó temetőjébe behatoltak eddig még ismeretlen tettesek, akik a sírköveket kalapáccsal szétörték, megszenstelenítették és bemocskolták. A tettest rendőrkutya segítségével nyomozták, azonban a kutya elvesztette a nyomot, így a holtpontra jutott nyomozást más irányban fogják kiterjeszteni. A nemzeti szociálista párt, — mintegy bizonyosságul annak, hogy a tetteshez semmi köze nincs — száz márka jutalmat ajánlott fel a nyomravezetőnek. Remélhető, hogy a tettes kézrekerítésekor tisztázodni fog az a kérdés is, hogy kinek az uszítása ezek a gyalázatoságok és ki vonható felelőségekre az eseményekért. Az események tisztázását nemcsak az érdekelt zsidóság, hanem egész Németország követeli.

Gorkij megírja az antiszemizmus történetét.

A nagy orosz író, aki egészsége helyreállítása céljából most Sorrentóban, Olaszországban üdül, kijelentette egy zsidó hírlapíró előtt, hogy most leginkább két munkát tervez. Meg akarja írni a Beilifféle pör (vérvád) hiteles történetét, továbbá az antiszemizmus világtörténetét, annak legelső megmozdulásától a legújabb korig. Gorkij kijelentette, hogy mindkét munka anyagának összehordásával már annyira előrehaladt, hogy azokat rövidesen be is fogja fejezni.

HIREK.

Felkészítő: WASSERSTROM SANDOR.

"Népünk" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Sevát 30, február 28.

Szombat: Adar 1, március 1.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 5.45

gyertyagyújtás 5.50

Istentisztelet kezdete 5.55

Szombat kimenetele 7.—

Péntek 28-án, Szombat márc. 1. ראש חודש אדר

Heti glosszák.

Dr. Blum Ella

Orvosnő. Hosszu évek alatt a zsidó deákok világszerte ismert kálváriás utját járta. Dolgozott, szenvedett a hivatásért, amely reá várt. Harcolt az előítéletek ellen is, míg végre az orvosi diplomát kezébe vette. A beteg emberiség érdekében akarta hivatását folytatni és mert diszes városi rendelőt nem tudott berendezni; körörfosznak ment. És élt szépen, szorgalmasan, hivatásának a beteg emberiség javára. De egy olyan bűne volt, melyre nincs kegyelmezés. Erre nincs recept és nincs az az orvosprofesszor, ki segítene rajta. **Zsidónak született!** És a gyűlölet, az intrika a szerény körorvosi állást sem hagyta meg neki. Hiába dolgozott, küzdött évekig, míg orvos lett, hiába minden ambíció, szorgalom, tudás, — Romániában körorvos nem lehet. Mert zsidó! Mert Dr. Blum Ellának hívják. És most Braziliába megy. Ott próbál szerencsét. Ott talán még nem oly általános ez a betegség, melyet röviden és tudományosan: „antiszemizmusnak” neveznek.

Dr. Blum Ella és a többi százak, kik hasonlóan szenvednek mind; a XX. század zsidó mártírjai közül valók. Hisszük, hogy Braziliában megsegíti őt a zsidók Istene, ki nem hagyta el soha az ő népét, mikor támadták és kényerűktől elűldözték.

A diák 100.000 pengője.

A magyarországi Zemplén megyében 17 megválasztott zsidó megyebizottsági tag egy „előkelő gesztussal” lemondott mandátumáról, hogy keresztény uraknak engedje át helyét. Ezt „előkelő gesztusnak” nevezik a magyar lapok, ezt a korlátoltságot, mely ugylátszik ragadós példa. Hasonló eset történt egy zsidó diákkal, kit a numerus klausus kiűldözött egy német egyetemre. Ott nyert az osztályorszájátékon egy nagy összeget. Azt hihetnénk, hogy a zsidó sors eme üldözöttje, kit a sőtét maradiság kiűldöz hazájából, mikor a sors kegye rámosolyog, akkor zsidó célra ad belőle valamit. Talán Palesztina felépítésére, vagy többi diaktársainak, kik szintén a hontalanság keserűségét érzik. Dehogy! A világgért sem! Hiszen ez túl logikus és okos dolog volna. Ez a fiatal ember, ki ugyan eltávozott az országából, de az utalatos asszimiláció behatásaitól nem tudott szabadulni, szülővárosának tüzoltósága javára adományozott 100.000 pengőt, tehát hárommillió leit. És ezt szintén „előkelő zsidó gesztusnak” nevezik a magyar lapok. Bizonyos, hogy falujának önkéntes tüzoltóságában disztaggá választják, de egyetlen magyar egyetemre sem veszik fel. Ez az asszimiláció tragikomédiája!

Az adókérdés és a zsidóság.

Az ezévi adókvetés rendkívül nagy elkeseredést keltett egész Erdélyben, de főként Oradeán, ahol még erősebben lépett fel a kincstár képviselője, mint más városokban. Nem lehet ebből zsidókérdést csinálni, hiszen az adó mindenkit nyomorít. Kétségtelen, hogy a kisebbségeket erőteljesebben szorítják arra, hogy erején felül adózzék, mint a többségi nemzethez tartozókat. A regátban általában vagy kevés, vagy általán semmi adót nem fizetnek, viszont Bukovinában, Beszarábiában és Erdélyben fizetik az egész ország terheinek oroszlanrészét. Nem zsidókérdés, de tény az, hogy mindent a kereskedő osztályra és iparosokra hárítanak, már pedig tudjuk, hogy itt a legtöbb ember zsidó. Így közvetve mégis a zsidóság nyomorítását jelenti a súlyos adózás, hiszen a parasztsággal sokkal kegyesebb kézzel bánának. Nem speciálisan zsidó sérelem a súlyos adózás, de, hogy „kivételes” megszorításban részesül a zsidóság, — az kétségtelen. Erélyesen és szolidárisan kellene fellépni a túlzott adók ellen, mert az ország gazdasági romlását fogja előidézni az a szellem, mely a végtetekig szorított adósróffal megnyomorítja az egész ország lakosságát. Nem zsidó sérelem, — de a zsidó produktív osztályok sérelme is, a mai adóinkvizíció, mely napról-napra elkeseredettebbé teszi a dolgozó osztályok százait. (Elzé)

Torjasszóték és szerzeszóték előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen és legolcsóbb heti lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

— **Gutfried Simon kereskedő meghalt.** Mély fájdalom gyász és nagy veszteség érte Nagyvárad vallásos zsidóság és kereskedő társadalmát Gutfried Simon kereskedő halálával, ki fiatalon, 48 éves korában távozott az élők birodalmából. Az elhunyt, a Mizráchi egyik régi, kipróbált vezető tagja volt, ki mindig és mindenhol ott volt, ahol a közérdek megkívánta. Tagja volt a Cheva Kadisa képviselő-testületének is. Mult hét hétfőn még körünkben tőzkodott. Este rosszullet fogta el, ágyba feküdt és tüdőgyulladás támadta meg szervezetét, mely egy hét alatt végzett is vele. Hétfőn délelőtt rövid szenvedés után kiszenvedett. Puritán jellemével, mindenkit megnyerő közvetlenségével a nagyvárad zsidóság osztatlan szeretetét és nagybecsülését biztosította számára, amely kedd délelőtt 10 órakor végbement végtisztességen jutott kifejezésre. Özvegyén és egyetlen fián kívül, Rubinstein József jános-házi főrabbi sógorát, Gutfried Izidor és Emánuel Mizráchi lelkes elvarátaink pedig fivérüket vesztették az elhunytban. תנצב"ה

— **Kikeresztelkedések Magyarországon.** A legújabb kimutatás szerint 1929-ben 369 magyar zsidó tért ki, ami a hitehagyások számának emelkedését jelenti. 1928-ban ugyanis a kikeresztelkedők száma 344 volt, ami megfelel „Smád” (kikeresztelkedett) szó számértékének. Ugyáltszik, hogy Magyarországon a kikeresztelkedők száma ma már a „smád”-olást is felülmulja.

— **A leningrádi legnagyobb zsinagógát elko-bozták.** Legújabb moszkvai jelentések szerint, a legfelsőbb szovjet-hatóság f. hó 15-én tartott ülésében elhatározta a nagy leningrádi zsinagógának egy úgy nevezett „munkás kulturházzá” való átalakítását, melyet 15-án vasárnapon végre is hajtották. A leningrádi zsidóság ezekután egyetlen nyilvános templom fölötte sem rendelkezik. A moszkvai komunisták a moszkvai nagy zsinagóga hasonló átalakítását követelik.

— **Letartóztatták a minski hitközség rabbijait és vezetőit.** Moszkva, február 22. A G. P. U. (orosz politikai rendőrség) a Minski és környékbeli összes zsinagógákban házkutatást tartott. A házkutatás a minski hitközség összes vallási és világi vezetőit letartóztatták. A rabbik között van Rabbi Ascher Kirschstein, továbbá a közismerten hírneves Rabbi Gluski. A letartóztatottak azzal vádolják, hogy összeköttetésben állottak számos külföldön tartózkodó rabbikkal, különösen pedig Rabbi Schneersohnnal (lubawtscher Rebbe) továbbá az amerikai és lengyel hitközségekkel. Állítólag hektográfikus fölhi-vásokat is találtak náluk, melyek a szovjet vallásüldözésekkel foglalkoztak és a külföldnek voltak szánva.

PALESZTINAI HIREK

— **Ellétek két bojkott vezért.** Jeruzsálem február 25. Tel-Avivban a rendőrség letartóztatott két bojkott propogandistát, kik azért jöttek Tel-Avivba, hogy az arabokat visszatartsák attól, hogy a zsidó kereskedőktől vásároljanak és már a vásárolt árukat elvették tőlük. A bíróság a két arabot egy-egy évi börtönre ítélte.

— **Arabok a bojkott ellen.** Jeruzsálem február 25. Az „El Sirt” nevű jaffai arab ujság éles hangon fordul az arab kereskedők ellen, akik számára a bojkott csak ürtügy arra, hogy kiméltelen eszközökkel meggazdagodjanak. Nem kétséges, hogy a vevők csak annál fognak vásárolni, akik olcsóbban adják el áruikat. A lap rámutat arra, hogy a bojkott hatása alatt a zsidók részéről olyan mozgalom indult meg, amelynek hatása megdöbbentő. A zsidók Jeruzsálemben, Haifában és Jaffában a legnagyobb sietséggel fogtak hozzá új város negyedeik építéséhez, kizárólag abból a célból, hogy az arab házakból kiköltözhessenek. Az arab háztulajdonosok kára eddig meghaladja a kétszáz ezer fontot.

— **A gyilkosságokkal vádolt zsidókat felmentették.** Jeruzsálem febr. 25. (I.T.A.) A jeruzsálemi kerületi törvényszék e hó 13-án tárgyalta Bencion Háhn, Abraham Goldstein, Abadjan Jedidjah és Dávid Jechezkiel ügyét, kik mint ismeretes, azzal voltak vádolva, hogy a 1929-iki szeptember 1-én a zavargások idején egy arabot gyilkoltak meg. Rövid tanácskozás után a törvényszék, — anélkül, hogy a védőbeszéd elhangzott volna, — mind a négyüket szabadlábra helyezte. Az ítélet a jeruzsálemi zsidó körökben nagy meglepődést váltott ki, mivel amugyis megvoltak győződve a vádlottak ártatlanságáról.

— **A zsidók nem szemíták, hanem szlávok mondja a haifai püspök.** Jeruzsálem febr. 25. (ITA) A haifai katolikus püspök Hájár, ki arab leszármazású, felkereste Sir John Cancellárt, hogy tiltakozását fejezze ki a Balfour-deklaráció ellen, mely szerinte a zsidók megvédésén kívül, az arabok számára sok kárt és hátrányt rejt magában. Az arabok — magyarázta a püspök, — az igazi leszármazottjai Palesztina őslakóinak, míg a zsidók nem a héberektől, hanem egy orosz törzsből származnak, mely a hetedik században tért át a zsidósághoz. (A püspök valószínűleg a zsidósághoz áttért károkra gondolt.)

Bőröndkészítő üzemünket

a Granária-telepre helyeztük.

Az üzemet a legmodernebb gépekkel, szereltük fel. Működésben áll a t. közönség legkényesebb igényeit kielégíteni. Készítünk mindenféle **bőröndöket** valódi Vulcán-Fiber

és Hartplatte lemezből. Ugyszintén iskolatáskákat nagybani és kicsinybani eladásra.

Vállalunk minden e szakmába vágó munkát és javításokat a legjutányosabb árban és legpontosabb kivitelben. Rendelések üzemünkben valamint **Plafaj** Unril 7 alatt levő fióküzletben eszközölhetők. A t. vevőközönség szives pártfogását kérjük Tisztelettel:

„W O L F”

Industria de cufer - bőröndipar
ORADEA, STR. N. FILIPESCU GRAVARIA ANLAGE

— **Hebroni zsidónegyed.** Az újjáépítési bizottság elhatározta, hogy Hebronban zsidó negyedet alapít és további hathatós intézkedéseket fog életbeléptetni annak érdekében, hogy a hebroni menekülteket gazdasági existenciához juttassa. Az újjáépítési bizottság a napokban megfogja állapítani azon zsidó családok számát, akik vissza akarnak költözni Hebronba.

— **A haifai kikötő forgalmi jelentősége.** A londoni „Star” című folyóirat Owen parlamenti képviselő cikkét közli a készülő haifai kikötő forgalmi jelentőségéről. A haifai kikötő építésével egyidejűleg egy repülőállomást is rendeznek, amely az Anglia és India közötti forgalom lebonyolítására fog szolgálni. Az India — Bagdad — Európa repülővonalat kerülő nélkül lehet majd megtenni. Egyiptomnak szintén direkt összeköttetése lesz a haifai repülőterrel.

EGYESÜLETI HIREK.

— **Megalakult a Zeire és Zeiroth Mizráchi Székelyhídon.** F. hó 22-én vendégül látta a székelyhídi zsidó ifjuság egy tea délután keretében a váradi Zeire Mizráchi központ delegációját. A delegáció tagjai **Justh Móse, Klein Jenő és Kupferstein Sándor** voltak. **Dr. Glück** orvos megnyitójában üdvözölte a váradi vendégeket, majd utána Kupferstein Sándor cháver, — kinek agilitásának volt köszönhető ezen látogatás — keresetlen szavakkal üdvözölte a megjelenteket a váradi mizráchi ifjuság nevében és kérte, hogy Justh és Klein szavait hallgassák végig figyelemmel és szeretettel. **Justh Móse** hatalmasan felépített beszédben ismertette a cionizmust, keletkezéséről — napjainkig és a vallásos cionizmust. **Klein Jenő** az erdély mizráchi ifjusági mozgalomról és a mizráchi ideológiáról beszélt. Beszédeik hatása alatt megalakult a Zeire és Zeiroth Mizráchi székelyhídi csoportja. Vezető **Weisz Jenő**. A csoportnak mintegy 35 tagja van.

— **A szatmári Ceiré Mizrácái** a rendszeresített **Oneg Sabáth** estélyét, péntek este 8 órai kezdettel **Dr. Katz** Izsó fogja megtartani. Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy mizráchi meeting lesz a Zsidó Nemzeti Szövetség disztermében, **Cuza Voda** 20 sz. alatt. Szónokok: **Koffler** és **Izrael cháverok** **Shigetről**. Vendégeket szivesen lát a **Vezetőség**.

— **A kolozsvári Ceiré Mizráchi tisztújító közgyűlése.** F. hó 23-án vasárnap d. u. 4 órakor tartotta meg a Ceiré Mizráchi rendkívüli közgyűlést, melynek egyetlen tárgya a vezetőség kiegészítése volt. A titkos szavazás által megejtett választáson a következő vezetőség lett megválasztva. Elnök, **Ullmann Andor**. Alelnök, **Glaser Isidor**. Titkár, **Rosenthal Sándor**. Kulturbiztos, **Segall Márton**. Pénztárnok, **Léb Illés**, Ellenőr **Goldberger Jenő**. Alapok biztosa, (K. K. L. Sekel K. E. I.) **Nóta Vilmos**. A választás után **Ullmann Andor** elfoglalta az elnöki széket, megköszöni a beléhelyzet bizalmát, és felhívja az új vezetőséget arra, hogy az egyesület legagilisabb tagjait **Slomo Zámronit-Nóta**, **Neumann Jenő** és **Tevjovits Miksát**, kik katonai szolgálatra vonulnak be, kell pótolják. A látogatott közgyűlés. gyében lelkes hangulatban ért véget.

— **Felhívás a K. K. L. perselytulajdonosokhoz!** Akik elköltözés vagy bármilyen más okból kifolyólag címüket megváltoztatták és mindazokat, akiknél a persely már hosszabb idő óta nem lett ürítve, hogy pontos címüket irodánkkal (**Ullmann palota** Nagypiac tér 11/a, Telefon 670) közölni sziveskedjenek. Keren Kájemet Iroda, Oradea.

— **Az „lvria” héber kör szombat délutáni összejövetelén Goldstein Mose: Jehuda Hálévi költészetéről és Justh Mose: Biálíkról tartanak előadást** Az előadásra vendégeket szivesen lát a **Vezetőség**.

Reminiscenciák az erdélyi cionista mozgalom kezdeti idejéből.

Találkozásom az asszimilációval - a Talmud lapjain

3. Irta: JICCHAK ÁRPÁLI.

„Kérdezni jöttem ismét tisztelendő Atyám! — szól az én tudósom — mielőtt még időm lett volna felkészülni arra a 3. dologra, amelyre Jákob ösatyánk is felkészült, midőn a támadás viharának előszelét megérezte. „Hozom ugyan a feleletet is, de épp ott a bökkenő, az a főkérdésem, az csak igazán a „harbe kase“!! „Halljuk a szónokot!“ bátorítom én Maksanomat, aki erre hévvel folytatja. „Tudjuk ugyebár, hogy az asszimiláció sokaktól a legújabbkori zsidóság rákfenéjének tartott ideológiája, igen régi keletű. Hogy egyebet ne említsék, már Mózes egyiptomi divat szerint öltözködött, amiért Jethro leányai egyiptominak nézték és azt hitték, hogy „egyiptomi ember mentette meg őket a pásztoroktól“; a talmud, de főképpen a midras tele van tárgyak, fogalmak, görög, latin neveivel, mert azok bizonyára azon a neveken a korabeli műveltség nyelvén voltak közismertek és a nép így valószínűleg jobban megértette a szónok fejtegetéseit stb.; mint adaléka, mint organikus továbbfejlődése tehát a művelődés történetnek egyidős az emberiséggel, de legalább is Izraellel. Önként adódik ebből — mint magyarázni méltóztatott egyszer — az a biztos feltevés, hogy szó van róla, hogy említés van róla a Tórában, Talmudban. Már pedig ha a Tóra s Talmud beszél róla, akkor bizonyára itéletet is mond felőle s nem közömbösen felemlítve hozza, hanem állást foglalva vele szemben vagy elismerőleg, vagy elvetőleg nyilatkozik róla, amiből aztán legott nyilvánvalóvá válik, vajon az asszimiláció tényleg rákfenéje-e a zsidóságnak, avagy sem. Jogos tehát a kérdés: *Asszimiláció min Háthorah minájim?* Bámulva hallgattam Maksan-omnak nyomdokaimon haladó ügyes érvelését, ám valósággal elképedtem, midőn tovább szötte okfejtését. „De én tovább megyek Tiszt. Atyám! Én már rá is akadtam a Talmudban, sőt a Bibliában az asszimilációra! és pedig a Talmud Peszachim traktusának 87a. lapján, ahol az asszimiláció teóriáját így állítja be a Talmud: „Szólt az Ur Hoséához: Gyermeked vétkeztek! Amire a profétának azt kellett volna válaszolnia: Hiszen a Te gyermekeid ők, kegyeljeid gyermekei ők, Ábrahámnak Jákobnak Izsáknak a gyermekei! Árasszad hát reájuk irgalmadat! — Am ő, nem elég, hogy pártjukat nem fogta, de sőt még vádolta őket, szólván: „*Ribono sel olam*“, Világ Ura! Hisz az egész világ a Tied: „*Hádvirém b'umma áchereth*“! Vezessed el, helyezzed őket egy másik nemzetbe! — Ime, — mondá triumfálva Maksan-om — a népekbe való elmerülés, az önfeladás, az asszimiláció, mint ősi üdvös remédium Izrael számára, amit már 27 évszázad előtt nem kisebb alakja történetünknek, mint Hoséa próféta, „a legnagyobbik ama 4 próféta között kik ama korban profétáltak“, ajánlott melegen Istennek!“

De itt már aztán igazán otthon voltam s bizony mosolyogva vártam Maksan-om szellemes érvelésének befejezését, amellyel diadalmasan felvonultatta ellenem az immár kodifikált asszimiláció eme talmudi jogforrását, hogy sarokba szorítsam vele. De csak egy percig élvezte volt felülkerekedésének édes elégtételét; addig míg fel nem lapoztam idézetének forráshelyét és eredeti szövegezésben meg nem mutattam, illetve fel nem olvastam előtte e jelzett citátumot teljes egészében. Ugyanis csak folytatnom kellett az idézetet túl a Hoséáról szóló talmudi legendát, amely szerint Isten valóban zokon veszi a profétától emez „elszólását“ és valóban meg is rója őt érte. Ámde ekkor, amidőn a hitelesség kedvéért ujjal mutattam rá a Talmudlapon az én álláspontomat igazoló további passzusára a vitatott fejtegetésnek és ad oculos demonstrandum betekintésre invitáltam az én tudákos Maksan-omat, egy kis baj történt. Kiderült ugyanis az, hogy az én Maksan-om egy „Sztám máksán“, aki pedig tudvalevőleg: Ám-háárec. Mert halvány fogalma sem volt talmudról, talmudi disciplináról, sőt talán akkor láthatott először életében „eleven“ talmudpéldányt kinyitott alakban. Belevörösödött zavarába s szabadkozva jelentette ki, hogy ő „nem tud tanulni“, a szóban forgó citátumhoz ő is csak fordítás útján jutott, tehát „másodkézből“ kapta, — bizonyára olyantól, aki szintén csak „idézetből“ ismerte a Hoséa legendát. — (A szerző azaz a fordító nevére, mellyel az idéző maga sem volt tisztában, már nem emlékszem.)

(folyt. és vége köv.)

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str. 20 Aprilie 37. volt Stern fűrésztelep.

TELEFON: 9-93

Ináncsi Tógazdaság

nagypiaci Halesarnokában

1 kgr. élő PONTY 75 Lei
bármely nagyságban

Füchsl Testvérek Utóda k. r. t.

ORADEA

Asztali és fajborok legolcsóbb beszerzési forrása, valamint

PALESZTINAI (Rison Lecion) faj borok eredeti töltésű butélikákban való egyedárusítása

כשר של פסח כשר של פסח

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét

Rákóczy-ut 6 sz. alá Orsolya zárdá épületbe helyezte át. Apolló drogériával szemben.

A legnagyobb divatkreatívok elsőrangú kiállítására Angol és Skót szövetből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón ki-elégítheti e cégnél.

WEISZ E. ZSIGMOND

Oradea, Buly. Reg. Ferdinand 3.

Aki a paptamási

„LITHYNIA“

ásvány vizet issza

Annak gyomor, vese, epe

és hólyag bántalmait

Sohsem térnek vissza

TELEFON: 176.

KAPHATÓ MINDERÜTT

Főterakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádigos mester

CALEA VICTORIA 20.

Telefon: 5-57.

Állandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Olcsó tűzifa

I száraz cserhasáb . L. 390 || I száraz bükkhasáb . L. 370

I száraz gyertyánhas. L. 380 || I száraz dorongfa . L. 330

Ezen árak méterenként a telepen értendőek

Házhoz szállítás méterenként 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk

fa felvágott állapotban is kapható

Nagypiaci Közraktár mögött. Telefon 632

ÉRLEMSZESZEDÉS. LÉGSŐHURKUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkai „LAJOS“ vizből. GYOMORÉGÉS, SAVTULTENGÉS és GYOMORPEKÉLY ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkai „ISTVÁN“ vizből. (Már egy deciliter István-víz rögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelkai „LAJOS“, mint az „ISTVÁN“ gyógyvizek Janky Antal Utóda és Ifj. Popper előkelelő cégeknel kaphatók. Rendeléseket felvesz: Fischer Emil Ágyúárség, Telefon: 9-62. Főterakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezér képvisellete: Arinos, (Egerhát) Jud. Sálaj.

M. ÁBRAHÁM kendőáru és szövőfonalak

nagyban és kicsinyben

Oradea, Piața Mihai Viteazul 5.

Acéllemez üzlet REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak

a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb áron készítenk és szállítunk!

ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.

Halász Testvérek Redőny és lakatosáru

Oradea, Str. Cogălniceanu 16.

Telefon: 364.

Az urali közönség figyelmébe!

HACKMAYER URI SZABÓ üzletét

át helyezte Bémor-tér 2 alá.

Apolló mozgó mellett.

STERN HENRIK KÖNYVKÖTÉSZE

ÜZLETIKÖNYVEK füzet és notesz gyártása

ujból megnyit Nagypiac-tér 11 orth. huscsarnok mellett

üzleti könyvek legolcsóbb bevásárlási helye.

POSZTÓ ENGROS

Legolcsóbb bevásárlási forrás

HAVAS & GRÜNPELD, ORADEA

Strada Avram Iancu 8

Kicsinyben, eladás engros árakban

csakis készpénz ellenében.

PHÖNIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG — WIEN

Alapított 1882. évben.

Romániai igazgatóság: BUCURESTI, BULEV. ELISABETA No. 10

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ STR. NICOLAE IORGA 16.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET: ORADEA, STR. DIMITRU CANTEMIR 2.

Vezérképviseltek: Arad, Braşov, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara

Biztosítási állomány 1929 június hó végén: kb. 50 milliárd lei.

Biztonsági alapok 1928. év végén . . . . . 5.7 „ „

Dij- és kamatbevételek 1928. évben . . . . . 2.3 „ „

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A Phönix

az egyedüli társaság, amely a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával az egész világra kiterjedő hatállyal kedvezményes szerződéses viszonyban van.